

STUTOR

Teachers' upskilling aiming at a holistic inclusivity in learning

Ακαδημία Εκπαιδευτικών για μια Συμπεριληπτική Εκπαίδευση

Πρόσκληση: ERASMUS-EDU-2021-PEX-TEACH-ACA
Αριθμός έργου: 101056515

Με συγχρηματοδότηση από
την Ευρωπαϊκή Ένωση

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΕΑ). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΕΑΕΑ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

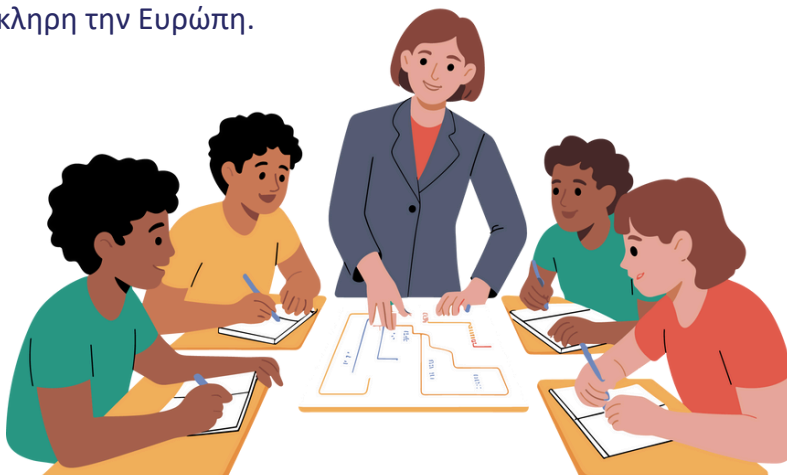
Εισαγωγικό σημείωμα

Καθώς το έργο TUTOR πλησιάζει την ολοκλήρωσή του, η τελευταία έκδοση του ενημερωτικού μας δελτίου συγκεντρώνει τη δουλειά, τις σκέψεις και τις συζητήσεις που διαμόρφωσαν το έργο τους τελευταίους 42 μήνες. Στις διάφορες χώρες εταίρους, εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές/-τριες συνέχιζαν να ασχολούνται με την εκπαίδευση του Tutor, να συμβάλλουν στις συζητήσεις σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και να μοιράζονται τις γνώσεις τους για τη συμπεριληπτική εκπαίδευση στην πράξη.

Αποκορύφωμα αυτής της έκδοσης είναι ο δεύτερος γύρος του εκπαιδευτικού προγράμματος στην Αυστρία, όπου οι εκπαιδευτικοί για ακόμα μια φορά συνεισέφεραν τη δημιουργικότητά τους και την κριτική τους σκέψη στην εκπαίδευση. Επιπλέον, η έκδοση κοινοποιεί πώς το έργο προωθήθηκε σε νέα ακροατήρια κατά τη διάρκεια των ErasmusDays στην Τουρκία και πώς η Ιρλανδία εγκαινίασε έναν εθνικό διάλογο γύρω από το δικό της σύνολο πολιτικών προτάσεων. Παράλληλα με αυτές τις εξελίξεις σε εθνικό επίπεδο, το εταιρικό σχήμα τελειοποίησε τις συστάσεις της σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες έχουν στόχο να βοηθήσουν τα εκπαιδευτικά συστήματα και τους παρόχους εκπαίδευσης να ανταποκριθούν στην αυξανόμενη διαφορετικότητα που επικρατεί στα σχολεία.

Επίσης, κάνουμε μια αναδρομή στην τελευταία συνάντηση των εταίρων στις Βρυξέλλες και στο καταληκτικό συνέδριο του έργου, όπου εκπαιδευτικοί, υπεύθυνοι/-νες χάραξης πολιτικής, ερευνητές/-τριες και εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών συγκεντρώθηκαν για να συζητήσουν τη συμπερίληψη από τη σκοπιά της τάξης και από τη σκοπιά του συστήματος. Η συμβολή τους αντικατοπτρίζει την κοινή κατανόηση πως η συμπεριληπτική εκπαίδευση χτίζεται μέσα από τη συνεργασία, τον αναστοχασμό και τη βιώσιμη υποστήριξη προς τους εκπαιδευτικούς.

Σας προσκαλούμε να εξερευνήσετε τις ιστορίες, τις γνώσεις και τα αποτελέσματα που αποτυπώνονται στο τελευταίο τεύχος και να συνεχίσετε τις συζητήσεις που πυροδότησε το Tutor σε ολόκληρη την Ευρώπη.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ TUTOR ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ

Ο δεύτερος γύρος εκπαίδευσης του TUTOR στην Αυστρία: Επεκτείνοντας τις οπτικές γωνίες της συμπερίληψης στις αυστριακές τάξεις

Από τον Οκτώβριο έως τον Νοέμβριο του 2025, η ÖJAB και οι die Berater υλοποίησαν τη δεύτερη έκδοση της εκπαίδευσης TUTOR για τη διαφορετικότητα και την ένταξη, προσελκύοντας για ακόμη μία φορά έντονο ενδιαφέρον από εκπαιδευτικούς και μελλοντικούς/-κές εκπαιδευτικούς σε όλη την Αυστρία. Η διοργάνωση πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τα Πανεπιστήμια του Γκρατς, του Ζάλτσμπουργκ και του Κλάγκενφουρτ και συγκέντρωσε περίπου 110 συμμετέχοντα άτομα — ένδειξη της αυξανόμενης ζήτησης για ουσιαστικές μαθησιακές ευκαιρίες σχετικά με την ενταξιακή διδασκαλία.

Όπως και η πρώτη έκδοση νωρίτερα μέσα στη χρονιά, το πρόγραμμα έφερε κοντά εκπαιδευτικούς σε διαφορετικά στάδια της επαγγελματικής τους πορείας που επιθυμούσαν να εμβαθύνουν την κατανόησή τους σχετικά με την υποστήριξη μαθητών/-τριών με διαφορετικές ανάγκες. Μέσα από έναν συνδυασμό διαδικτυακών συναντήσεων, συζητήσεων και υλικού αυτομελέτης, οι συμμετέχοντες/-χουσες διερεύνησαν πώς εφαρμόζεται η ένταξη στην πράξη για μαθητές/-τριες με μεταναστευτικό υπόβαθρο, για μαθητές/-τριες της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙ+ καθώς και για όσους/-σες αντιμετωπίζουν κοινωνικοοικονομικές ανισότητες. Η δομή του προγράμματος ενθάρρυνε τους/τις εκπαιδευτικούς να συνδέσουν τις ιδέες του μαθήματος με τις πραγματικές συνθήκες που επικρατούν στις δικές τους τάξεις και σχολικές κοινότητες.

Τα τελικά έργα ξεχώρισαν για ακόμη μία φορά. Οι υποβολές περιλάμβαναν ιδέες για διαπολιτισμικές ημέρες έργων βασισμένες στις οικογενειακές παραδόσεις των μαθητών/-τριών έως και μικρής κλίμακας ερευνητικές δραστηριότητες. Αρκετά από τα συμμετέχοντα άτομα επέλεξαν να πάρουν συνεντεύξεις από μαθητές/-τριες σχετικά με τις εμπειρίες τους γύρω από τη συμπερίληψη στο σχολείο και τις αλλαγές που θα ήθελαν να δουν. Αυτά τα έργα έδειξαν πώς οι συμμετέχοντες/-χουσες μετέφεραν τα θέματα του προγράμματος στις καθημερινές τους συνθήκες και τα χρησιμοποίησαν ως αφετηρίες για αναστοχασμό, διερεύνηση και συζήτηση.

Η μεγάλη συμμετοχή σε αυτή τη δεύτερη διοργάνωση υποδηλώνει ότι το ενδιαφέρον για την ενταξιακή διδασκαλία εξακολουθεί να αυξάνεται στους/στις εκπαιδευτικούς της Αυστρίας. Καθώς το εκπαιδευτικό υλικό θα παραμείνει προσβάσιμο και πέρα από την περίοδο της κατάρτισης, το πρόγραμμα αναμένεται να συνεχίσει να υποστηρίζει τους/τις εκπαιδευτικούς καθώς θα αναπτύσσουν την προσέγγισή τους σχετικά με τη συμπερίληψη τους επόμενους μήνες.

Το TUTOR στις ErasmusDays 2025 στην Τουρκία: Φέρνοντας σε επαφή τους/τις εκπαιδευτές/-τριες με ενδιαφερόμενους φορείς από την κοινότητα

Κατά τη διάρκεια των ErasmusDays 2025, το έργο TUTOR παρουσιάστηκε σε μια εκδήλωση που διοργανώθηκε στη Σερίκ, στην Αττάλεια, συγκεντρώνοντας εκπαιδευτικούς, διευθυντές/-ντριες σχολείων, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τοπικές αρχές. Με περίπου 130 συμμετέχοντα άτομα —συμπεριλαμβανομένων των διευθυντών/-ντριών, των εκπαιδευτικών και των εκπροσώπων από δημόσιους θεσμούς —η συνάντηση δημιούργησε μια γνήσια ευκαιρία για να συζητηθούν όλα όσα αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί σε τάξεις ολοένα και πιο ποικιλόμορφες.

Παρουσιάστηκε η δομή της εκπαίδευσης του TUTOR και οι τομείς εξειδίκευσης, με επίκεντρο τους τρόπους με τους οποίους η εκπαίδευση υποστηρίζει εκπαιδευτικούς που δουλεύουν με μαθητές/-τριες με μεταναστευτικό, πολυπολιτισμικό, διαπολιτισμικό ή κοινωνικοοικονομικά επισφαλές υπόβαθρο. Η συζήτηση εστίασε σε πρακτικά ερωτήματα που τέθηκαν από τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες: πώς να ανταποκριθούμε στις αφίξεις νέων μαθητών/-τριών, πώς να οικοδομήσουμε σχέσεις μέσα από τις γλωσσικές και πολιτισμικές διαφορές και πώς τα προγράμματα κινητικότητας βοηθούν τους/τις εκπαιδευτικούς να δουν τα πράγματα από μια νέα σκοπιά.

Αυτό που ξεχώρισε ήταν ο πλουραλισμός των φωνών. Οι εκπαιδευτικοί μίλησαν για τις αλλαγές στις τάξεις τους. Οι διευθυντές/-ντριες των σχολείων αναρωτήθηκαν για το πώς να εντάξουν συμπεριληπτικές προσεγγίσεις στον συνολικό προγραμματισμό των σχολείων και οι τοπικοί αξιωματούχοι εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους για τους τρόπους με τους οποίους οι ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες μπορούν να ενισχύσουν τις κατά τόπους προτεραιότητες. Αυτή η ανταλλαγή οπτικών ήταν βάσιμη, καθώς διαμορφώθηκε από τις ανησυχίες που είχαν φέρει μαζί τους οι συμμετέχοντες/-χουσες.

Η συνάντηση των ErasmusDays στην Τουρκία έδειξε πως οι θεματικές που διερευνά το TUTOR συνδέονται με ζητήματα τα οποία ήδη απασχολούν τους/τις εκπαιδευτικούς. Επιπλέον, ενίσχυσε την αξία της δημιουργίας χώρων όπου οι εκπαιδευτικοί και οι τοπικοί παράγοντες θα μπορούν να συσκέπτονται από κοινού, να ανταλλάσσουν εμπειρίες και να εξετάζουν προσεγγίσεις ικανές να τους βοηθήσουν να ανταποκριθούν στις πραγματικότητες που αντιμετωπίζουν καθημερινά.

Συστάσεις πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ: Η διαδρομή για μια πιο συμπεριληπτική παιδαγωγική εκπαίδευση

Καθ' όλη τη διάρκεια του έργου TUTOR, το εταιρικό σχήμα ανέπτυξε ένα σύνολο Συστάσεων Πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ, σχεδιασμένων για να υποστηρίξουν τα συστήματα αρχικής και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών ώστε να ανταποκρίνονται πιο αποτελεσματικά στις σημερινές ποικιλόμορφες σχολικές τάξεις. Στις συστάσεις έχει συγκεντρωθεί η συλλογική εμπειρία του έργου, συνδυάζοντας τα ερευνητικά ευρήματα με τις οπτικές των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών/-τριών, καθώς και οργανισμών που συνεργάζονται στενά με μαθητές/-τριες και σχολεία. Ο συνολικός στόχος είναι να συμβάλουν ώστε η συμπερίληψη να αποτελέσει ένα συνεπές και σταθερό μέρος της καθημερινής διδασκαλίας —και όχι κάτι που επαφίεται στην ατομική πρωτοβουλία.

Οι συστάσεις είναι αποτέλεσμα μιας εκτενούς διαδικασίας έρευνας και διαβούλευσης. Η εργασία ξεκίνησε με μια συγκριτική ανασκόπηση των υφιστάμενων πολιτικών και της βιβλιογραφίας σχετικά με την ενταξιακή εκπαίδευση εκπαιδευτικών. Ακολούθησαν εθνικοί κύκλοι διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκαν στην Αυστρία, στην Ελλάδα, στην Ιρλανδία και στην Τουρκία μεταξύ Δεκεμβρίου 2022 και Ιανουαρίου 2023. Αυτές οι συναντήσεις έφεραν κοντά εκπαιδευτικούς, διευθυντές/-ντριες σχολείων, ΜΚΟ και τοπικούς φορείς με σκοπό να εντοπιστούν οι πιο πιεστικές προκλήσεις και τα κενά που αντιμετωπίζουν στην καθημερινή τους εργασία.

Το 2023, το έργο πραγματοποίησε έρευνα μικτής μεθοδολογίας στις χώρες εταίρους, συγκεντρώνοντας στοιχεία από περισσότερα από 500 συμμετέχοντα άτομα σε έρευνες και πάνω από 100 συνεντεύξεις και ομάδες εστίασης. Οι προκαταρκτικές συστάσεις εξετάστηκαν στη συνέχεια από την Συμβουλευτική Ομάδα του TUTOR, της οποίας η ανατροφοδότηση συνέβαλε στη διασφάλιση ότι οι προτάσεις ευθυγραμμίζονταν με τις ευρύτερες ευρωπαϊκές προτεραιότητες ως προς την εκπαίδευση και την ένταξη.

Με δέκα διαφορετικούς θεματικούς τομείς, το σύνολο των συστάσεων καλεί για μια πιο άμεση αντιμετώπιση των δομικών ανισοτήτων στην εκπαίδευση, για ευθυγράμμιση των εθνικών και ευρωπαϊκών πλαισίων πολιτικής γύρω από κοινές αρχές ένταξης, καθώς και για ενσωμάτωση μιας προσέγγισης ενάντια στις διακρίσεις και της διαθεματικότητας σε όλα τα επίπεδα της εκπαιδευτικής πολιτικής και της παιδαγωγικής εκπαίδευσης. Υποστηρίζουν την ανάγκη για ενίσχυση των δεξιοτήτων και των συνθηκών εργασίας των εκπαιδευτικών, τη διεύρυνση της εκπαιδευτικής κοινότητας ώστε να αντικατοπτρίζει καλύτερα τις κοινότητες που εξυπηρετεί, και την αναγνώριση των εκπαιδευτικών ως ενεργών συνεργατών στη διαμόρφωση του αναλυτικού προγράμματος, των πολιτικών και των θεσμικών αλλαγών.

Ταυτόχρονα, προωθούν τη δημιουργία μαθησιακών περιβαλλόντων βασισμένων στις αρχές του καθολικού σχεδιασμού, που θα υποστηρίζονται από ισχυρούς μηχανισμούς παρακολούθησης και από προσεγγίσεις που εμπλέκουν ολόκληρη την κοινότητα —μαθητές/-τριες, οικογένειες, σχολεία, την κοινωνία των πολιτών και τις δημόσιες αρχές— σε μια συλλογική προσπάθεια να καταστούν τα εκπαιδευτικά συστήματα περισσότερο συμπεριληπτικά.

Για μια πλήρη εκδοχή του εγγράφου και μια ολοκληρωμένη επισκόπηση της μεθοδολογίας, επισκεφθείτε [την ιστοσελίδα του έργου TUTOR για να διαβάσετε τις πλήρεις συστάσεις](#).

Policy Recommendations

Recommendation 1
Embed an Intersectional Perspective in Inclusive Education Policies at both EU and National Levels

EU institutions and national authorities must guarantee that education policy frameworks explicitly address the ways in which **multiple forms of structural inequality** such as racism, sexism, classism, ableism, and xenophobia interact to shape learners' experiences and opportunities. This requires recognising that race, ethnicity, gender identity and expression, sexual orientation, sex characteristics, socio-economic status, migration background, and disability **intersect within specific social and institutional contexts**. Treating these inequalities separately leads to fragmented policies that overlook the complexity of learners' lives (TUTOR, 2023), while evidence shows that **intersectional approaches** strengthen inclusion (OECD, 2023).

Intersectionality provides a lens to understand how inequalities manifest differently across contexts and should guide the development of **targeted measures** that respond to the diverse identities and needs within specific groups, **without homogenising them**. Policy design must therefore combine intersectional analysis with group-specific and context-sensitive strategies. Intersectionality should be embedded in **curriculum reform, teacher education, and school evaluation systems**. At EU level, the Commission should fund pilot projects, facilitate **mutual learning** among Member States, and include **intersectional indicators** within European Education Area data collection to monitor equity, teacher preparedness, and learner outcomes.

Recommendation 2
Mainstream Inclusive Education and Diversity Throughout Teacher Education and Professional Development

In many Member States, **inclusive education remains peripheral** to teacher preparation, leaving educators under-equipped to manage diverse classrooms. **Inclusion and diversity should become mandatory and integrated** throughout both initial teacher education and continuous professional development. Teacher education curricula should develop **practical competencies** such as **bias recognition, differentiated instruction, trauma-informed and restorative pedagogy, and Universal Design for Learning**. These must be supported by adequate time, mentoring, and institutional backing.

To ensure quality and comparability, the European Commission should **promote common benchmarks** and support innovative models through **current and future EU funding and initiatives related to teacher education and professional development**, including Erasmus+ Teacher Academies, Horizon Europe, and programmes developed under future **Multiannual Financial Frameworks**. This should encourage **transnational cooperation and peer learning** across Member States.

Εγκαινιάζοντας τον διάλογο για τη συμπεριληπτική εκπαίδευση: Η εναρκτήρια εκδήλωση για την πολιτική της Ιρλανδίας

Το Πανεπιστήμιο Maynooth φιλοξένησε μια εθνική εκδήλωση πολιτικής για να παρουσιάσει τη συμβολή της Ιρλανδίας στις εργασίες του έργου TUTOR σχετικά με τη συμπεριληπτική εκπαίδευση. Η εκδήλωση συγκέντρωσε εκπαιδευτικούς, ερευνητές/-τριες, εκπροσώπους της κοινότητας και Πρεσβευτές/Πρέσβειρες του TUTOR, με σκοπό να παρουσιαστούν οι νέες συστάσεις πολιτικής και να ανοίξει ένας ευρύτερος διάλογος για το πώς θα πρέπει να διαμορφώνεται η ένταξη στη σημερινή ιρλανδική εκπαίδευση.

Πυρήνας της εκδήλωσης ήταν η συζήτηση στρογγυλής τραπέζης. Σε αυτήν συνυπήρξαν διάφορες οπτικές γωνίες —από την εμπειρία της σχολικής τάξης μέχρι την κοινοτική συνηγορία, από την έρευνα μέχρι και την ηγεσία. Μεταξύ των ομιλητών/-τριών ήταν η Δρ. Lilian Nwanze-Akobo, της οποίας το έργο εστιάζει στη συμπερίληψη, την κοινωνική δικαιοσύνη και την αντιρατσιστική παιδαγωγική στις ιρλανδικές τάξεις· ο Jamie Kenny, συν-διευθύνων σύμβουλος του LOATKI+ Pride του Δουβλίνου· η Carrie Archer, επίκουρη καθηγήτρια στο National College of Ireland και μέλος σε πρωτοβουλίες Καθολικού Σχεδιασμού για την Εκπαίδευση· η Δρ. Melanie Groening-McKenna, ερευνήτρια σε θέματα φυλής και εθνότητας στην εκπαίδευση· και η Eileen Kenna-Quinn, διευθύντρια στην Υπηρεσία για τον Γραμματισμό Ενηλίκων με τη Laois Offaly ETB. Μαζί, προβληματίστηκαν για τις πραγματικότητες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές/-τριες σήμερα και για το τι χρειάζονται οι εκπαιδευτικοί προκειμένου να ανταποκριθούν στις ανάγκες τους με αυτοπεποίθηση και κατανόηση.

Οι ιρλανδικές συστάσεις αποτελούν μέρος της ευρύτερης προσπάθειας του έργου να υποστηρίξει εκπαιδευτικούς που εργάζονται με ολοένα και πιο ποικιλόμορφες ομάδες μαθητών/-τριών. Με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, εστιάζουν στην ενίσχυση του τρόπου με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί και τα σχολεία ανταποκρίνονται στις ανάγκες μαθητών/-τριών LOATKI+, μαθητών/-τριών με μεταναστευτικό ή μειονοτικό εθνικό υπόβαθρο, καθώς και μαθητών/-τριών που υφίστανται κοινωνικοοικονομικές ανισότητες.

Οι συστάσεις παρουσιάζουν πρακτικά βήματα προκειμένου η συμπερίληψη να καταστεί ορατό και διαρκές μέρος της εκπαίδευσης στην Ιρλανδία. Καλούν για τη διεύρυνση των εθνικών ορισμών της συμπερίληψης ώστε να αντικατοπτρίζουν τη διαφορετικότητα και τη διαθεματικότητα, καθώς και για τη δημιουργία μιας εθνικής διαδικτυακής κοινότητας πρακτικής που θα συνδέει τους/τις εκπαιδευτικούς, με τους/τις διευθυντές/-ντριες εκπαίδευσης και ομάδες συνηγορίας. Προτείνουν την προσαρμογή των εργαλείων επιθεώρησης ώστε η ενταξιακή διδασκαλία και η ηγεσία να αναγνωρίζονται μέσα από τη σκοπιά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παράλληλα με την ενίσχυση ολοκληρωμένων προσεγγίσεων στο επίπεδο του σχολείου για τη συμπερίληψη των LOATKI+ μαθητών/-τριών μέσω αναθεωρημένων κατευθυντήριων γραμμών και του BeLong To Quality Mark.

Οι συστάσεις επισημαίνουν επίσης με ποιους τρόπους στοιχεία του έργου TUTOR για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη (CPD) θα μπορούσαν να υποστηρίξουν την προπτυχιακή παιδαγωγική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και τις μετέπειτα πορείες εκπαίδευσης και κατάρτισης ενηλίκων, και να ενθαρρύνουν τα Κέντρα Εκπαίδευσης ώστε να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην παροχή μιας τέτοιας κατάρτισης. Άλλοι τομείς περιλαμβάνουν τη διασφάλιση ότι το αναλυτικό πρόγραμμα και η επαγγελματική ανάπτυξη θα αντικατοπτρίζουν την ετερογένεια των μαθητών/-τριών, την παροχή τακτικών ωρών συνεχιζόμενης εκπαίδευσης αφιερωμένων στην ενταξιακή εκπαίδευση, τη χρηματοδότηση ολιστικών υποστηρικτικών υπηρεσιών όπως είναι η ευημερία και η ποιμαντική μέριμνα, καθώς και τον εξοπλισμό των ομάδων ηγεσίας των σχολείων με το προσωπικό και τις δομές που χρειάζονται για να διατηρηθεί η συμπεριληπτική πρακτική. Από κοινού, αυτές οι συστάσεις στοχεύουν να βοηθήσουν τα σχολεία να δημιουργήσουν περιβάλλοντα όπου όλα τα άτομα θα αισθάνονται πως τα αναγνωρίζουν, τα υποστηρίζουν και τους δίνεται ο χώρος προκειμένου να συμμετέχουν πλήρως στη σχολική ζωή.

Σε όλη την εκδήλωση, οι ομιλητές/-τριες τόνισαν ότι η συμπερίληψη δεν αποτελεί μια αφηρημένη αρχή, αλλά πως διαμορφώνεται από καθημερινές ενέργειες, μέσα από τη θεσμική υποστήριξη και την αυτοπεποίθηση που φέρνουν οι εκπαιδευτικοί στις τάξεις τους. Όπως σημειώνεται σε ένα από τα βασικά μηνύματα της έκθεσης, η εφαρμογή αυτών των συστάσεων έχει τη δυνατότητα να ενισχύσει το αίσθημα του ανήκειν των μαθητών/-τριών, να ενδυναμώσει τις σχέσεις στις σχολικές κοινότητες και να βελτιώσει τόσο την ακαδημαϊκή όσο και την κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη.

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του έργου TUTOR για να αποκτήσετε πρόσβαση στις [συστάσεις πολιτικής της Ιρλανδίας](#)

ΟΛΟΚΛΗΡΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟ TUTOR: ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΒΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟ

Ολοκλήρωση του έργου & βιωσιμότητα

Καθώς το TUTOR ολοκληρώνει μια πορεία 42 μηνών, όλα τα τελικά του αποτελέσματα — στα οποία συμπεριλαμβάνεται το κοινό πρόγραμμα σπουδών, τα ερευνητικά ευρήματα, οι εκπαιδευτικοί πόροι, οι συστάσεις πολιτικής και τα υλικά διεθνοποίησης— θα παραμείνουν διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του έργου για εκπαιδευτικούς, παρόχους εκπαίδευσης και οργανισμούς που αρχολούνται με τη συμπεριληπτική διδασκαλία.

Οι εταίροι έχουν διασφαλίσει επίσης ότι η πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης και τα υλικά του εκπαιδευτικού προγράμματος θα παραμείνουν διαθέσιμα και μετά τη διάρκεια ζωής του έργου, επιτρέποντας στους/στις εκπαιδευτές/-τριες να επισκεφθούν εκ νέου την εκπαίδευση ή να ενσωματώσουν στοιχεία της στην πρακτική τους.

Παρότι επίσημα το έργο έχει ολοκληρωθεί, οι προσεγγίσεις, τα στοιχεία και οι συνεργασίες που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκειά του θα εξακολουθήσουν να διαμορφώνουν την παιδαγωγική εκπαίδευση, τις εθνικές πρωτοβουλίες και τη διακρατική συνεργασία.

Η σύνοδος των εταίρων στις Βρυξέλλες για τη σύνοψη και την ολοκλήρωση του έργου

Βρυξέλλες, 20 Νοεμβρίου 2025

Την ημέρα πριν από το τελικό συνέδριο, το εταιρικό σχήμα του TUTOR συναντήθηκε στο EVBB VET House στις Βρυξέλλες για μια τελευταία διακρατική συνάντηση των εταίρων. Μετά από 42 μήνες συνεργασίας, η συνάντηση έδωσε στους εταίρους τη δυνατότητα να συνδέσουν τα διαφορετικά νήματα του έργου, να εξετάσουν τις εκκρεμότητες που είχαν απομείνει και να προετοιμαστούν για την επίσημη ολοκλήρωση του έργου.

Οι συζητήσεις ποίκιλλαν μέσα στο συνολικό φάσμα του έργου. Οι εταίροι επανεξέτασαν την κατάσταση των τελικών παραδοτέων και την προετοιμασία της τελευταίας τεχνικής έκθεσης, αντλώντας ευρήματα από δραστηριότητες διασφάλισης ποιότητας και από εξωτερική αξιολόγηση. Εξετάστηκαν επίσης οι διοικητικές και οικονομικές όψεις της ολοκλήρωσης του έργου για να διασφαλιστεί πως όλοι οι οργανισμοί είχαν σαφή εικόνα σχετικά με την έκθεση που απαιτούνταν στο τελικό στάδιο.

Ένα σημαντικό μέρος της συνάντησης επικεντρώθηκε στα πνευματικά αποτελέσματα του έργου. Οι εταίροι επανεξέτασαν την έρευνα που είχε παραχθεί νωρίτερα στο πλαίσιο του έργου και αναστοχάστηκαν με ποιους τρόπους τα ευρήματά της συνόδευσαν την ανάπτυξη του Κοινού Αναλυτικού Προγράμματος και τη μετέπειτα πιλοτική εφαρμογή του. Η βιωσιμότητα αποτέλεσε ένα σημαντικό θέμα, ιδιαίτερα όσον αφορά τη μακροχρόνια αξιοποίηση του αναλυτικού προγράμματος, τις διαστάσεις διεθνοποίησης και τη συνεχιζόμενη προσβασιμότητα της πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης πέρα από την επίσημη διάρκεια του έργου.

Η ανταλλαγή συνεχίστηκε με προβληματισμούς που αντλήθηκαν από τις εθνικές πιλοτικές εφαρμογές. Οι εταίροι μοιράστηκαν την ανατροφοδότηση που έλαβαν από τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες, τις προκλήσεις που αντιμετώπισαν και τις γνώσεις που αποκόμισαν από την παράδοση της κατάρτισης σε διαφορετικά πλαίσια. Αυτές οι συζητήσεις βοήθησαν στην εδραίωση των διδαγμάτων που αντλήθηκαν και διασφάλισαν ότι όλοι οι εταίροι είχαν ευθυγραμμιστεί όσον αφορά την ολοκλήρωση των αποτελεσμάτων που σχετίζονταν με την πιλοτική εφαρμογή. Στη συνέχεια, η προσοχή τους στράφηκε στη διάδοση και την αξιοποίηση του έργου. Οι εταίροι επανεξέτασαν τις προσπάθειες επικοινωνίας, αξιολόγησαν την πρόοδο σε σχέση με τους στόχους επικοινωνίας του έργου και συντόνισαν τις τελικές τους ενέργειες πριν από το συνέδριο.

Η συνάντηση ολοκληρώθηκε με έναν ανοιχτό κοινό προβληματισμό, δίνοντας στους εταίρους χώρο προκειμένου να επανεξετάσουν τη μεταξύ τους συνεργασία, να αναγνωρίσουν όσα είχαν επιτευχθεί και να διερευνήσουν με ποιους τρόπους οι σχέσεις και οι γνώσεις που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του έργου θα μπορούσαν να υποστηρίξουν μελλοντικές πρωτοβουλίες. Ακολούθησε ένα ανεπίσημο δείπνο, το οποίο επέτρεψε στην ομάδα να ολοκληρώσει την τελική συνάντηση σε ένα ζεστό και συνεργατικό περιβάλλον.

Τελικό συνέδριο του TUTOR: Οι συζητήσεις που έφεραν στο επίκεντρο τη συμπερίληψη

Βρυξέλλες, 21 Νοεμβρίου 2025

Το τελικό συνέδριο του TUTOR, διοργανώθηκε στις 21 Νοεμβρίου του 2025 στο EVBB VET House στις Βρυξέλλες και μεταδόθηκε διαδικτυακά. Συγκέντρωσε πάνω από 100 συμμετέχοντα άτομα από όλη την Ευρώπη. Στην εκδήλωση συμμετείχαν εκπαιδευτικοί, υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, πάροχοι εκπαίδευσης, ερευνητές/-τριες, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και εκπρόσωποι μαθητών/τριών.

Η μέρα ξεκίνησε με σύντομες τοποθετήσεις από τους εταίρους του έργου, που παρείχαν μια μικρή σύνοψη της έρευνας στην οποία στηρίχθηκε το TUTOR, της ανάπτυξης του κοινού εκπαιδευτικού προγράμματος και της εμπειρίας από τις πιλοτικές εκπαιδεύσεις. Έτσι δημιουργήθηκε το έδαφος για να συζητηθούν οι συζητήσεις που ακολούθησαν.

Στην πρώτη στρογγυλή τράπεζα, την οποία συντόνισε ο καθηγητής Bernie Grummell, συμμετείχαν οι Ann Burns, Lukas Maximilian Mayr, Ömer Gülec, και Zoi Belli, εκπαιδευτικοί οι οποίοι ωφελήθηκαν από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του TUTOR και μίλησαν ανοιχτά για τις πραγματικότητες που αντιμετωπίζουν στα σχολεία τους.

Η Ann Burns επεσήμανε πως «η διαφορετικότητα είναι το σημείο εκκίνησης και όχι η εξαίρεση», περιγράφοντας τη συμπερίληψη ως κάτι που χτίζεται μέσα από μικρές καθημερινές διαδράσεις. Ο Lukas Maximilian εξέτασε την κινητικότητα στο πλαίσιο του TUTOR, υπογραμμίζοντας πώς οι συναντήσεις με εκπαιδευτικούς από άλλες χώρες τον βοήθησαν να «αλλάξει οπτική γωνία» και να κατανοήσει καλύτερα πώς οι εμπειρίες των μαθητών/-τριών διαμορφώνονται μέσα από διαφορετικές δυσκολίες.

Από την Τουρκία, ο Ömer Gülec μοιράστηκε πώς η ανοιχτή αναγνώριση των διαφορετικών ταυτοτήτων των μαθητών/-τριών του τους/τις έκανε να νιώσουν «ασφάλεια, σεβασμό και ορατότητα». Η Zoi Belli έδωσε έμφαση στο γεγονός πως οι εκπαιδευτικοί δεν μπορούν από μόνοι τους να σηκώσουν την ανάγκη για συμπερίληψη: «Χρειαζόμαστε χρόνο, χώρο και έναν καταμερισμό των ευθυνών. Ο αναστοχασμός δεν είναι κάτι που μπορούμε να στριμώξουμε ανάμεσα στα μαθήματα».

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Η δεύτερη στρογγυλή τράπεζα μετατόπισε τη συζήτηση από την πρακτική στις τάξεις στα ευρύτερα συστήματα που τη διαμορφώνουν. Εκπροσωπώντας την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Nuria Diez Guardia επεσήμανε την ανάγκη για πληρέστερα δεδομένα ώστε να διαμορφωθούν υπεύθυνες πολιτικές και τόνισε τη σημασία της σύνδεσης της πολιτικής με την πραγματικότητα που επικρατεί στις τάξεις. Η Ekaterina Efimenko από την ETUCE τόνισε πως όλες οι προσπάθειες για συμπερίληψη πρέπει να καθοδηγούνται από τη διαθεματικότητα και πως οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται ισχυρότερη προστασία και υποστήριξη.

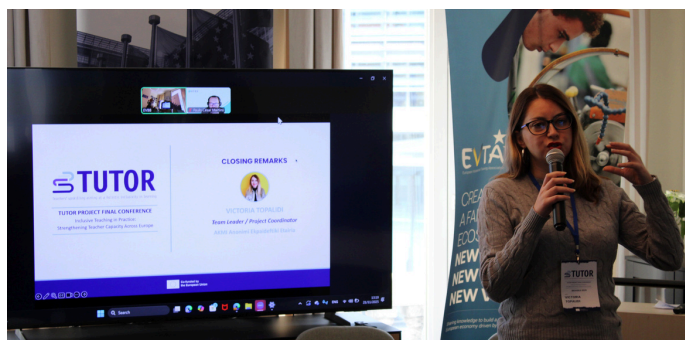
Από το δίκτυο των εκπαιδευτών/-τριών εκπαιδευτικών, ο Paulo César Martins επεσήμανε πως η συμπεριληπτική πρακτική πρέπει να ξεκινά από τις πρώτες σπουδές στην παιδαγωγική και να συνεχίζεται καθ' όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας ενός εκπαιδευτικού. «Η συμπερίληψη δεν αποτελεί μια προσπάθεια μια και έξω» τόνισε. «Οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται χρόνο, εκπαίδευση και εξέλιξη. Και χρειάζονται στήριξη ώστε τα μαθήματά τους να παραμείνουν θεμελιωμένα στα ανθρώπινα δικαιώματα».

Η Annet De Vroey μίλησε για τα εργαλεία που μπορούν να υποστηρίξουν τους/τις εκπαιδευτικούς, υπογραμμίζοντας το Πλαίσιο ικανοτήτων της ΕΕ για τη συμπεριληπτική διδασκαλία. Υποστήριξε πως η συνεργασία και ο διαρκής αναστοχασμός είναι απαραίτητα για τους επαγγελματίες και υπέδειξε την ανάγκη να ενισχυθεί η διδασκαλία της αγωγής του πολίτη ώστε τα σχολεία να μπορούν να ανταποκρίνονται στις κοινωνικές μεταβολές.

Η Veronica Arduino υπενθύμισε στο ακροατήριο πως η συμπεριληπτική εκπαίδευση εξαρτάται από την ακρόαση όλων των εκπαιδευτικών παραγόντων: των εκπαιδευτικών, των μαθητών/-τριών, των οικογενειών και του μη διδακτικού προσωπικού. «Η πολιτική αποκτά νόημα όταν διαμορφώνεται από εκείνους που υφίστανται τις συνέπειές της» είπε. Επίσης, τόνισε πως η ισότητα και η δημοκρατία πρέπει να παραμείνουν οι κύριες καθοδηγητικές αρχές καθώς η Ευρώπη θα αντιμετωπίζει τις δομικές της ελλείψεις.

Στις τελευταίες της παρατηρήσεις, η Βικτωρία Τοπαλίδη, η συντονίστρια του έργου, σημείωσε πως η διαθεματικότητα, η θεσμική στήριξη και η κοινή ευθύνη είναι απαραίτητα στοιχεία για μια ουσιαστική συμπερίληψη. Οι συζητήσεις συνεχίστηκαν ανεπίσημα μετά τη συνάντηση, αντικατοπτρίζοντας την κοινή δέσμευση να συνεχιστούν ανάλογες εργασίες και μετά τη λήξη του έργου.

Επιλογικό σημείωμα

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους και όλες τους/τις εκπαιδευτικούς, εκπαιδευτές/-τριες, ερευνητές/-τριες, εταίρους, κοινοτικούς οργανισμούς και υπεύθυνους/-νες χάραξης πολιτικής που συνεισέφεραν στο έργο TUTOR. Οι γνώσεις σας, η ανατροφοδότηση και η αφοσίωσή σας διαμόρφωσαν κάθε στοιχείο της δουλειάς μας, από την έρευνα και την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού προγράμματος ως τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, τις συζητήσεις σε εθνικό επίπεδο και τις συστάσεις πολιτικής.

Καθώς το έργο φτάνει στην ολοκλήρωσή του, οι σχέσεις, οι ιδέες και οι πρακτικές που εξέθρεψε θα συνεχίσουν να επενεργούν στη συμπεριληπτική εκπαίδευση σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Σας ευχαριστούμε που ήσασταν κομμάτι αυτού του ταξιδιού!

Γνωρίστε την Ομάδα

Partners

11 partners from 5 countries:
Greece, Ireland, Austria, Turkey, Belgium

Follow TUTOR project

www.tutor-project.eu

Μάθετε
περισσότερα

Ακολουθήστε μας στα κοινωνικά δίκτυα

#iekAKMIedu #KA2 #erasmusplus #euprojects #erasmus #lifelonglearning #EUVocationalSkills
#EUVocationalExcellence #EU_Social #EUEramusPlus #VET/FET4EU2 #eacea #inclusion
#teachers #EuropeanEducationArea #TeacherAcademies #tutorproject #teacheracademies